

จดหมายข่าว

พลังใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

DOA
TOGETHER
Hearing for Changing, Acting for Moving forward

พืชผักอินทรีย์

2

ฉีกซอง

- ความ ถิ่น ในสหภาพยุโรป

12

รายงาน

- เกษตรกรรมผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น ระดับเขต (ตอนที่ 1)

16

จากโต๊ะบอกร

- "สิทธพรรณไม้ เกิดกับบรมราชินีนาถ 30 ปี สอนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ฯ ได้ร่วมพระบารมี เพื่อปวงประชา"

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 90 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วันที่ 12 สิงหาคม 2565 ขอโน้มสำนึก ในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงความจงรักภักดี ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริ โครงการปาร์กน้ำขึ้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำคำจวง บ้านถ้ำดี ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร เมื่อ พ.ศ. 2525 โดยทรงปลูกป่าเป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพราหมณ์มา ทำพิธีบวงสรวงประกาศอัญเชิญเทพดาอารักษ์ เจ้าป่า มาสถิตอยู่ ณ ป่าที่ทรงปลูก เพื่อรวมน้ำใจชาวบ้าน และสร้างความศักดิ์สิทธิ์แก่โครงการ ทรงปลูกอย่างถูกวิธีเป็นตัวอย่าง แล้วทรงชวนราษฎรร่วมกันปลูกป่า ในที่ที่เตรียมไว้ และพระราชทานชื่อโครงการนี้ว่า **โครงการปาร์กน้ำ** นับว่าเป็นจุดเริ่มของโครงการ ดังกล่าว ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม และดำเนินการขยายผลมาอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสนใจ และพยายามร่วมกันผลักดันผ่านทางความร่วมมือในหลายมิติ ซึ่งกลุ่มประเทศที่เป็นแกนหลักในการผลักดัน ประเด็นดังกล่าว คือ กลุ่มของสหภาพยุโรป โดยได้ดำเนินการผ่านนโยบายเกษตรร่วม (Common Agricultural Policy) และนโยบายกรีนดีล (European Green Deal) ที่มุ่งจัดการสภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งขับเคลื่อนภูมิภาคยุโรปสู่สังคมไร้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในปี 2050 และเสริมสร้างบทบาทนำของสหภาพยุโรปในการกำหนดมาตรฐานสากลด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

“ฉีกซอง” ฉบับเดือนสิงหาคม ขอนำท่านผู้อ่านไปติดตามความกรีนของสหภาพยุโรป จะเป็นอย่างไร โปรดติดตาม

ฉีกซอง

อัญญา สุวรรณกุล

ความกรีน
ในสหภาพ
ยุโรป

<https://www.vecteezy.com/photo>

<https://www.posttoday.com/world/226322>

นโยบายกรีนดีล

ข้อมูลจากมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ระบุว่าประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่วางเป้าหมายในการควบคุมอุณหภูมิของโลก ไม่ให้เกินกว่า 2°C ขณะที่ประเทศที่มีความเสี่ยงหรือในพื้นที่อ่อนไหวอยากให้เป้าหมายการควบคุมที่ระดับไม่เกิน 1.5°C โดยหลายประเทศได้แสดงเจตจำนงในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากปีฐานของตนเอง รวมถึงประเทศไทยซึ่งตั้งเป้าลด 20-25% ในปี 2030 ปัจจุบันในหลายภูมิภาคได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งความถี่และความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นอย่างกรณีน้ำท่วมในยุโรปหรือจีน รวมทั้งผลกระทบด้านอื่น ๆ ที่มีความรุนแรงและมีการสูญเสียสูง ดังนั้นหลายประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้ปรับแผนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเป้าแรก (ค.ศ. 2030) ปรับให้มีการลดที่เพิ่มขึ้น และเป้าสำคัญที่หลายประเทศมุ่งไปเป็นเป้าการปลอดคาร์บอน หรือการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) เช่น สหภาพยุโรป อเมริกา หรือญี่ปุ่น สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี 2065-2070

คณะกรรมการยุโรป (European Commission) ภายใต้การนำของนางอัวร์ซูลา ฟอน แดร์ ลายเอน (Ursula von der Leyen) ได้แถลงนโยบายกรีนดีล เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2019 โดยกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 50-55% ภายในปี 2030 และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงเป็นศูนย์ภายในปี 2050 พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการกับปัญหาภาวะ

โลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศด้วยการขับเคลื่อนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่ทันสมัยและมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสู่การเป็นผู้นำในเวทีโลกด้านอุตสาหกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสะอาด ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้กับประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป 27 ประเทศ มีองค์ประกอบ 8 ข้อด้วยกัน ได้แก่

1. การเพิ่มเป้าหมายด้านการจัดการสภาพอากาศในปี 2030 และ 2050 (Increasing the EU's climate ambition for 2030 and 2050) โดยกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิต้องเป็นศูนย์ภายในปี 2050 และนำกลไกการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ในการควบคุมปัญหาคาร์บอนแฝงในสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ

2. จัดหาพลังงานที่สะอาด ราคาไม่แพง และปลอดภัย (Supplying clean, affordable and secure energy) เนื่องจากการผลิตและการใช้พลังงานในภาคเศรษฐกิจคิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 75% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสหภาพยุโรป ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการใช้พลังงานและเน้นการใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียน ในขณะเดียวกันแหล่งพลังงานของสหภาพยุโรปก็ต้องปลอดภัยและมีราคาที่เอื้อมถึงสำหรับผู้บริโภคและภาคธุรกิจด้วย

3. ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเพื่อเศรษฐกิจที่สะอาดและเศรษฐกิจหมุนเวียน (Mobilizing industry for a clean and circular economy) แผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนจะใช้นโยบายผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน (Sustainable Products) เพื่อสนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยจะให้ความสำคัญกับการลดและการนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ก่อนนำไปรีไซเคิล ส่งเสริมรูปแบบธุรกิจใหม่ รวมถึงกำหนดข้อกำหนดขั้นต่ำเพื่อป้องกันไม่ให้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมถูกวางในตลาดสหภาพยุโรป

4. การก่อสร้างอาคารและการปรับปรุงด้านพลังงานและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Building and renovating in an energy and resource efficient way) โดยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพด้านพลังงานของอาคาร รวมถึงทบทวนระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการก่อสร้างโดยตรวจสอบให้แน่ใจว่าการออกแบบอาคารใหม่และการปรับปรุงในทุกขั้นตอนนั้นสอดคล้องกับรูปแบบของเศรษฐกิจหมุนเวียน

5. มุ่งสู่การขนส่งที่ยั่งยืนและชาญฉลาด (Accelerating the shift to sustainable and smart mobility) เนื่องจากการขนส่งคิดเป็นสัดส่วนหนึ่งในสี่ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสหภาพยุโรป และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคขนส่งก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงตั้งเป้าหมายว่าภาคการขนส่งจะต้องลดการปล่อยมลพิษ 90% ภายในปี 2050 โดยนำระบบการจัดการจราจรอัจฉริยะเข้ามาใช้งาน รวมถึงปรับระบบขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับกับระบบดังกล่าวด้วย

6. From 'Farm to Fork': การออกแบบระบบอาหารที่ยืดหยุ่น ดีต่อสุขภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (From 'Farm to Fork': designing a fair, healthy and environmentally-friendly food system) จะเห็นได้ว่าการผลิตอาหารส่งผลให้เกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่มากเกินไป ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงได้กำหนดนโยบายด้านอาหารที่มีความยั่งยืนมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งยุทธศาสตร์ Farm to Fork จะกระตุ้นให้เกิดการบริโภคอาหารอย่างยั่งยืนและส่งเสริมอาหารเพื่อสุขภาพราคาไม่แพงสำหรับทุกคน และยังช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของภาคการแปรรูปอาหารและภาคค้าปลีกผ่านการดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่ง การจัดเก็บ บรรจุภัณฑ์และเศษอาหารอีกด้วย

<https://www.vecteezy.com/photo>

<https://www.vecteezy.com/photo>

7. การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ (Preserving and restoring ecosystems and biodiversity) โดยหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพผ่านการใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการจัดการมลพิษ ดินและน้ำ แผนกลยุทธ์ป่าไม้ฉบับใหม่ที่มุ่งเน้นการเพิ่มอัตราการปลูกป่าทั้งในเขตเมืองและชนบท กฎการใช้ฉลากส่งเสริมผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีกระบวนการผลิตที่ปราศจากการตัดไม้ทำลายป่า

8. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ (A zero pollution ambition for a toxic-free environment) โดยสภาพแวดล้อมของสหภาพยุโรปจะต้องปลอดจากมลพิษภายในปี 2050 ดังนั้น ประเทศสมาชิกจะต้องพิจารณาโยบายและข้อบังคับทั้งหมดอย่างเป็นระบบมากขึ้น เช่น สหภาพยุโรปได้นำเสนอกลยุทธ์ทางเคมีเพื่อความยั่งยืน (Chemicals Strategy for Sustainability) โดยกลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยปกป้องประชาชนและสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีอันตรายได้ดีขึ้นและส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาทางเลือกที่ปลอดภัยและยั่งยืน เป็นต้น นอกจากนี้ สหภาพยุโรปยังต้องมีการดำเนินการด้านการเงินและการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการขับเคลื่อนการวิจัยและส่งเสริมนวัตกรรมด้วย เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสภาพภูมิอากาศอย่างยั่งยืน

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

๖ ขอบประเด็นกึ่งในทางเกษตร

จากองค์ประกอบของนโยบายกรีนดีล พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยตรงคือ ข้อ 6 ส่วนข้อ 7 และข้อ 8 เป็นประเด็นที่กระทบในทางอ้อม ส่วนข้อที่เหลืออาจไม่ได้กระทบโดยตรง แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกสิ่งล้วนสัมพันธ์กัน

คณะกรรมการการยุโรปได้ออกยุทธศาสตร์ 'Farm to Fork Strategy' ฉบับใหม่ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบาย European Green Deal เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2020 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการผลิตอาหารที่เป็น **ธรรม ดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม** ตั้งแต่กระบวนการปลูก การแปรรูป การบริโภคจนถึงการกำจัดขยะอาหาร กำหนดเป้าหมายไว้ 6 ด้านด้วยกัน คือ

1. ลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยตั้งเป้าหมายลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและยาต้านจุลชีพในสัตว์ลง 50% ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง 20% และเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ให้มีสัดส่วน 25% ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดในยุโรป ภายในปี 2030 (ปัจจุบันมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ 7.5%)

2. มาตรฐานยุโรปสำหรับอาหารนำเข้า โดยอาหารนำเข้าจะต้องได้มาตรฐานตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรป ซึ่งให้ความสำคัญกับสวัสดิการสัตว์ การลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ยาต้านจุลชีพในสัตว์เพื่อป้องกันปัญหาการดื้อยา ผู้ผลิตต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดใน EU Veterinary Medicinal Products Regulation ปี 2019 อย่างเคร่งครัด นอกจากนี้สหภาพยุโรปจะทบทวนระดับการตกค้างของสารเคมีในสินค้านำเข้าเพื่อส่งเสริมให้ประเทศคู่ค้าเปลี่ยนมาใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่ปลอดภัยขึ้น สนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมด้านอาหาร โดยเฉพาะงานวิจัยที่ส่งเสริมการปรับตัวและลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการพื้นที่เพาะปลูกอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับโรคระบาดในอนาคต นอกจากนี้ ในปี 2021 สหภาพยุโรปมีแผนออกกฎหมายเพื่อจำกัดการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าและให้ความสำคัญกับการประมงอย่างยั่งยืน การต่อสู้กับการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม

3. ลดการบริโภคเนื้อแดง ส่งเสริมอาหารที่ทำจากพืช เนื่องจากชาวยุโรปยังบริโภคเนื้อแดง น้ำตาล เกลือและไขมันในระดับที่สูงเกินคำแนะนำ ในขณะที่การบริโภคธัญพืชโฮลเกรน ผลไม้ ผักและถั่วยังน้อยเกินไป นำมาซึ่งปัญหาโรคอ้วนและเบาหวาน ดังนั้นสหภาพยุโรปจึงตั้งเป้าที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยให้ลดเนื้อแดงและเนื้อแปรรูป หันมารับประทานอาหารที่ผลิตจากพืชเพิ่มขึ้น สนับสนุนการวิจัยพัฒนาอาหารจากแมลงเพื่อเป็นแหล่งโปรตีนใหม่แทนเนื้อสัตว์ นอกจากนี้ ผู้บริโภคอาจหันมากินเนื้อไก่และอาหารทะเลมากขึ้น เพื่อทดแทนเนื้อแดง ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับไทยในฐานะผู้ส่งออกไก่และอาหารทะเลอันดับต้น ๆ ของโลก รวมทั้งอุตสาหกรรมการเลี้ยงแมลงเพื่อผลิตเป็นอาหารในไทย มีแนวโน้มที่จะเติบโตได้ในอนาคต โดยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการรักษาและพัฒนามาตรฐานให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสหภาพยุโรป

4. บังคับการติดฉลากแสดงข้อมูลโภชนาการบนหน้าผลิตภัณฑ์ คณะกรรมาธิการยุโรปจะจัดทำข้อเสนอกฎหมายเพื่อบังคับให้ผลิตภัณฑ์อาหารทั้งหมดต้องติดฉลากแสดงข้อมูลโภชนาการบนหน้าผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การติดฉลากให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วยุโรปด้วย โดยฝรั่งเศสได้สร้างระบบฉลาก Nutri-Score ขึ้นเมื่อปี 2017 ก่อนที่จะแพร่หลายไปในประเทศข้างเคียง จึงเป็นไปได้ว่าฉลาก Nutri-Score ของฝรั่งเศสจะเป็นตัวอย่างระบบฉลากมาตรฐานเดียวของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ Farm to Fork ยังวางแผนจัดทำมาตรฐานสำหรับการติดฉลากแสดงความยั่งยืนเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งฉลากสวัสดิภาพสัตว์ด้วย

5. อาหารสุขภาพในราคาย่อมเยา คณะกรรมาธิการยุโรปได้เสนอให้ประเทศสมาชิกลดภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าอินทรีย์ นอกจากนี้ จะมีการจัดซื้อสินค้าอินทรีย์สำหรับโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐเพื่อเพิ่มปริมาณความต้องการสินค้าอินทรีย์ด้วย

6. ความมั่นคงด้านอาหาร เนื่องจากสหภาพยุโรปเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่นำเข้าสินค้าอาหารเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม วิกฤตโควิด-19 ทำให้สหภาพยุโรปตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และป้องกันการขาดแคลนอาหาร/สินค้าจำเป็นจากการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิตในประเทศที่สาม สหภาพยุโรปจึงจะพยายามผลิตอาหารเองมากขึ้น และทำให้ห่วงโซ่การผลิตสั้นลง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสหภาพยุโรปจะหันมาผลิตสินค้าเองทั้งหมด แต่การปรับเปลี่ยนของห่วงโซ่การผลิตโลกภายหลังวิกฤตโควิด-19 ก็อาจเป็นประเด็นท้าทายสำหรับผู้ผลิตไทยที่จะต้องเร่งสร้างนวัตกรรมเพื่อรักษาตำแหน่งผู้นำในการผลิตอาหารและอาหารสำเร็จรูปชั้นนำของโลก

นักวิเคราะห์หลายฝ่ายมองว่าเป้าหมายที่สหภาพยุโรปกำหนดขึ้น เช่น การลดการใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืชลงครึ่งหนึ่งภายใน 10 ปีข้างหน้าอาจไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ Farm to Fork ได้สะท้อนความคาดหวังของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันซึ่งให้ความสำคัญกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรักษาตลาดและขยายโอกาสทางการค้าใหม่ในตลาดยุโรปซึ่งมีประชากรที่มีกำลังซื้อสูงกว่า 450 ล้านคน

ความพยายามล่าสุด

คณะกรรมการการยุโรปได้เสนอแผนปฏิรูปกฎหมาย EU Nature Protection Package ต่อสภายุโรปและคณะมนตรียุโรป เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2022 เพื่อกำหนดมาตรการด้านการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ ตลอดจนการลดใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสำหรับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปร่วมกันปฏิบัติอย่างจริงจัง ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ EU Biodiversity Strategy เพื่อหยุดยั้งอัตราการสูญเสียดiversity ความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดผลเป็นรูปธรรมภายในปี 2030 รวมถึงผลักดันให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากสารเคมีตกค้างและหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำและอากาศ โดยกำหนดเป้าหมายฟื้นฟูระบบนิเวศให้ได้ 20% และลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในภาคเกษตร 50% ภายในปี 2030 แผนปฏิรูปดังกล่าวประกอบด้วยร่างกฎหมาย 2 ฉบับ ได้แก่ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (Nature Restoration Regulation) และร่างแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างยั่งยืน (Sustainable Use of Pesticides Regulation)

สำหรับร่างกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร นับว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกของโลกที่ได้กำหนดเป้าหมายที่มีผลผูกพันทางกฎหมายให้ทุกประเทศสมาชิกยึดถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพทั้งทางบกและทางทะเลอย่างน้อย 20% ของพื้นที่ทั้งหมดภายในภูมิภาคยุโรปให้มีสภาพที่ดีขึ้นภายในปี 2030 รวมถึงปรับปรุงพื้นที่ทางธรรมชาติอื่น ๆ ทั้งหมดให้กลับคืนสู่สภาพสมดุลภายในปี 2050 ภายใต้ข้อเสนอสำคัญ คือ 1.หยุดการลดจำนวนลงของผึ้งหรือแมลงผสมเกสรชนิดต่าง ๆ ที่ช่วยผสมพันธุ์พืชให้ฟื้นสภาพกลับมาใหม่ภายในปี 2030 2.หยุดยั้งการสูญเสียพื้นที่สีเขียวเดิมในเขตชุมชนเมืองให้ได้ภายในปี 2030 รวมถึงเพิ่มพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนไม่น้อยกว่า 5% ของพื้นที่ทั้งหมดของชุมชน (ทั้งในเมืองและชนบท) ภายในปี 2050 โดย 10% ของพื้นที่สีเขียวทั้งหมดควรเป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ปกคลุม 3.ฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตรและป่าไม้โดยการเพิ่มจำนวนผีเสื้อและนก ส่งเสริมให้มีการสะสมคาร์บอนในดิน เป็นต้น 4.อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณหญ้าทะเลและตะกอนดิน รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำสายพันธุ์ที่มีความโดดเด่นที่อาศัยในแนวปะการังในมหาสมุทรและทะเลภายในที่เป็นน้ำเค็ม 5.ฟื้นฟูสมดุลและความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น ป่าพรุ จากการดำเนินกิจกรรมการเกษตร การปลูกป่าและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน 6.บริหารจัดการแม่น้ำสายหลัก-สาขาทั่วทวีปยุโรปเป็นระยะทาง 25,000 กิโลเมตร ให้น้ำไหลได้สะดวกภายในปี 2030 เพื่อคืนความสมดุลให้กับระบบนิเวศและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

ส่วนร่างแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างยั่งยืน (Sustainable Use of Pesticides Regulation) เดิมคณะกรรมการการยุโรปกำหนดที่จะนำเสนอในช่วงเดือนมีนาคม 2022 หากสงครามรัสเซีย-ยูเครนส่งผลให้มีความล่าช้าในการเสนอร่างกฎหมายในการลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชลง 50% ภายในปี 2030 ทัวสหภาพยุโรป ร่างฉบับใหม่เป็นการปรับแก้กฎหมายการใช้ผลิตภัณฑ์อารักขาพืชอย่างยั่งยืนฉบับเดิม (Directive 2009/128) โดยร่างฯ ฉบับใหม่กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องจัดทำแผนลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชเป็นรายประเทศที่ไม่ต่ำกว่า 35% ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความคืบหน้าในการดำเนินการของแต่ละประเทศสมาชิก โดยต้องส่งมอบรายงานประจำปีให้แก่คณะกรรมการการยุโรปพิจารณา ซึ่งข้อเปลี่ยนแปลงใหม่ภายใต้ร่างกฎหมายฉบับนี้ จะรวมถึงการห้ามใช้สารกำจัดศัตรูพืชในระยะห่างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร จากพื้นที่อ่อนไหวทางระบบนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมที่ดี (Good Agricultural and Environmental Practices) ของนโยบายเกษตรร่วม ฉบับปี 2023-2027 การปรับใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) ในการควบคุมแมลงศัตรูพืช ซึ่งประเทศสมาชิกจะได้รับเงินสนับสนุนในช่วงระยะเวลา 5 ปีแรกที่ปรับใช้กฎหมาย เพื่อรับมือกับราคาอาหารที่จะสูงเพิ่มขึ้นในการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดใหม่ ในลำดับต่อไปรัฐสมาชิกยุโรปจะต้องหารือร่วมกับคณะกรรมการการยุโรป (ฝ่ายบริหาร) และคณะมนตรียุโรป (ประเทศสมาชิก) ซึ่งอาจมีการเพิ่มเติมข้อเสนอใหม่ ๆ เข้ามาในร่างกฎหมายฯ อื่นก็ได้

ทั้งนี้ ร่างกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องเร่งดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ (National Restoration Plan) ที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการการยุโรปจะติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของประเทศสมาชิกตามแผนดังกล่าวอย่างใกล้ชิด รวมถึงจัดสรรงบประมาณจากโครงการ Horizon Europe และนโยบายเกษตรร่วม (CAP reform) เพื่อช่วยเหลือด้านการปรับตัวของชาวนาและเกษตรกรของแต่ละประเทศต่อไป

ในส่วนของการทำที่ผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว นาย Frans Timmermans รองประธานคณะกรรมการการยุโรป และนาง Stella Kyriakides กรรมการการยุโรปด้านสุขภาพและความปลอดภัยอาหาร ต่างให้การสนับสนุน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้จะช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชากรในสหภาพยุโรปได้ดียิ่งขึ้น ปัญหาโลกร้อนและการถดถอยของความหลากหลายทางชีวภาพถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางอาหาร ส่งผลให้สหภาพยุโรปจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องสารกำจัดศัตรูพืชอย่างจริงจัง สหภาพยุโรปจะต้องเร่งหาสารทดแทน/สารทางเลือกที่มีความปลอดภัยและยั่งยืน ผ่านการวิจัย/การคิดค้นใหม่ อาทิ สารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพและสารกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงต่ำ โดยตั้งแต่ปี 2019 สหภาพยุโรปได้อนุญาตการใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงต่ำแล้วถึง 20 ชนิด

copa*cogeca

european farmers

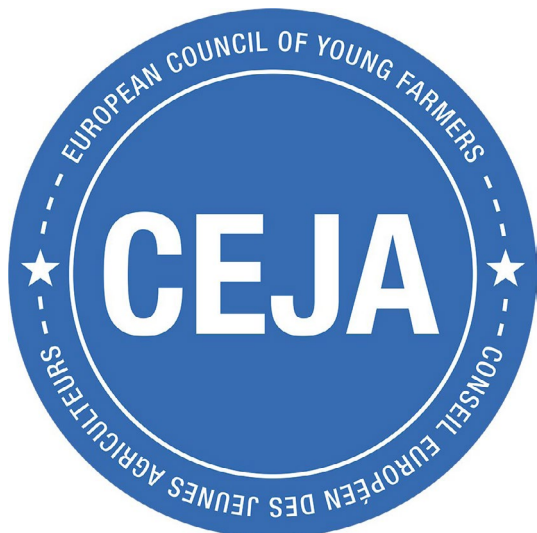
european agri-cooperatives

FEEDING EUROPE'S FUTURE TOGETHER!

ในขณะที่สมาคมเกษตรกรสหภาพยุโรป-สหกรณ์เกษตรกรสหภาพยุโรป (European Farmers & European Agri-Cooperatives: COPA-COGECA) และสมาคมเกษตรกรรุ่นใหม่สหภาพยุโรป (EU's Association of young farmers : CEJA) ยังไม่ยอมรับผิดชอบต่อร่างกฎหมายฯ ดังกล่าว ด้วยเกรงว่าการลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชจะส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณลดลง ตลอดจนภาวะอากาศที่แปรปรวนจะส่งผลให้มีแมลงศัตรูใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้ จึงมีความจำเป็นที่จะยังต้องพึ่งพาสารกำจัดศัตรูพืชอยู่ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรภายในสหภาพยุโรป ได้ออกมาแสดงความกังวลต่อแผนการดังกล่าว เนื่องจากมองว่ามาตรการลดการใช้สารเคมีที่เข้มงวดเกินไปจะทำให้ปริมาณการผลิตและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรและยังเป็นการซ้ำเติมให้ภาระต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกษตรกรต้องแบกรับจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนยิ่งรุนแรงขึ้นไปอีกจนอาจทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการในภูมิภาคตามมาได้

ส่วนท่าทีของสมาคมผลิตภัณฑ์อารักพืชสหภาพยุโรป (CropLife Europe) มองว่าการบรรลุเป้าหมายลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชได้นั้นจะต้องมีสารทางเลือกที่ใช้งานได้และมีประสิทธิภาพที่ดีให้แก่เกษตรกร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดการแตกแยกระหว่างกลุ่มผู้ผลิตอาหารที่มีสุขภาพและกลุ่มผู้ผลิตอาหารที่มีความยั่งยืน ทางด้านกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ Birdlife Europe ให้ความเห็นชื่นชมต่อร่างฯ ดังกล่าว แต่มีความเห็นว่าร่างฯ ยังไม่สมบูรณ์ ยังมีข้อละเว้นและช่องโหว่ที่จะต้องได้รับการแก้ไข รวมถึงการจัดทำตัวชี้วัดเพื่อติดตามผลการลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างเป็นรูปธรรม

https://twitter.com/_CEJA_/status

<https://twitter.com/COPACOGECA>

ประเด็นการลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชในห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเป็นประเด็นที่สหภาพยุโรปให้ความสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ Farm to Fork อันจะส่งผลให้ภาคธุรกิจสินค้าเกษตรและอาหารทั้งในสหภาพยุโรปและประเทศที่สามต้องเตรียมการเข้าสู่ห่วงโซ่การผลิตที่ยั่งยืนและปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมถึงมาตรการต่าง ๆ อาทิ ลดการพึ่งพาสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยเฉพาะสารกลุ่ม PBT (Persistent, Bio-accumulative and Toxic) สารกลุ่ม vPvB (very Persistent and very Bio-accumulative) สารกลุ่ม POP (Persistent Organic Pollutants) และสารกลุ่ม neonicotinoids (สารกลุ่มที่ก่อให้เกิดการลดปริมาณแมลงผสมเกสร) การเลือกใช้สารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพหรือที่มีความเสี่ยงต่ำ หรือทางเลือกอื่นที่ไม่ใช่สารเคมี ซึ่งแนวทางดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อประเทศที่สาม โดยเฉพาะประเด็นด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหาร หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการส่งออกและเกษตรกรของไทย จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรการการค้า-การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารของสหภาพยุโรปอย่างต่อเนื่อง

ในอนาคตจากภาพที่สหภาพยุโรปวางไว้ คือ การผลิตทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความมั่นคงทางอาหารสำหรับประชากรของสหภาพยุโรป เรียกว่า ต้อง Clean และ Green ไปพร้อมกัน หากภาคการเกษตรของไทย ยังคงมองว่าตลาดของสหภาพยุโรปเป็นตลาดเป้าหมายหลัก จำเป็นต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก็ได้แต่หวังว่าเราจะทำได้จริง

ด้านประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปบางประเทศย้ำว่าเป้าหมายในการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและสารเคมีเกษตรจะต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อไม่ให้เป็นการพัฒนาวัฏกรรมและการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้เรียกร้องให้ภาครัฐให้ความรู้และข้อมูลแก่เกษตรกร รวมถึงชาวประมงพื้นบ้านในเรื่องของแนวทางการปรับตัวจากการเร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศด้านนิเวศเกษตร (น้ำ ป่าไม้ ที่ดิน) และการลดใช้สารเคมีเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อีกด้วย

(ขอบคุณ : สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย Thaieuroupe.Net / ข้อมูล)

คำถามฉีกชอว

พบกับใหม่ฉบับหน้า
สวัสดิ...อีกคน
กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลีใบฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail ang.moac@gmail.com

เกษตรกรรมผลิตพืชอินทรีย์

ดีเด่น ระดับเขต

(ตอนที่ 1)

ORGANIC

<https://www.vecteezy.com/photo/2382851>

ก่อนที่จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรรมผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่นระดับประเทศ เกษตรกรทุกรายจะต้องได้รับการคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรรมผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่นระดับเขตกันก่อน โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1-8 (สวพ.1-8) จะเป็นผู้คัดเลือกจากเกษตรกรในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ

จดหมายข่าวผลิใบฯ ฉบับนี้ ขอนำเสนอวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่นระดับเขต ของ สวพ.1-5 (ยกเว้น สวพ.3 ซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรรมผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น ประจำปี 2565 นำเสนอในฉบับเดือนพฤษภาคม ที่ผ่านมา)

เกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น ระดับเขตของกรมวิชาการเกษตร

● คุณปกรณ์ ชังเมม เกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่

หลังจากเรียนจบ คุณปกรณ์ทำงานที่กรุงเทพฯ และประเทศญี่ปุ่น ก่อนจะกลับบ้านที่จังหวัดน่านเพื่อช่วยเหลือครอบครัวทำการเกษตร ทำสวน ทำไร่ข้าวโพด ทำนาข้าว โดยใช้สารเคมีมาตลอด ต่อมาตระหนักว่าการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมีความเสี่ยงสูงและมีการใช้สารเคมีมาก จึงต้องการปรับให้คนในครอบครัว

ได้ทำการเกษตรอย่างปลอดภัย โดยเริ่มทำการเกษตรแบบปลอดภัย จนกระทั่งได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

ภายหลังจากที่ได้รับการรับรอง GAP ก็เริ่มปลูกพืชผักหลากหลายชนิด ตั้งใจจะปลูกไว้บริโภคภายในครัวเรือนเองและแจกจ่าย แต่เมื่อมีผลผลิตมากขึ้นจึงนำไปขายที่ตลาด ต่อมาจึงเริ่มลดละเลิกการใช้สารเคมี เปลี่ยนเป็นใช้สารชีวภัณฑ์และใช้น้ำหมักชีวภาพทดแทนสารเคมี จนกระทั่งภรรยาตั้งครุภคณ์ต้องการทำให้สวนของตนเป็นแหล่งอาหารที่มีความปลอดภัยมากที่สุด จึงเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ กรมวิชาการเกษตร เมื่อปี 2562 ผลิตแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชผักแบบหมุนเวียน 31 ชนิดพืช

คุณปกรณ์เป็นเกษตรกรที่พัฒนาตนเองและศึกษาหาความรู้ทางการเกษตรให้กับตัวเองเสมอ แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยกัน ขอคำแนะนำจากหน่วยงานราชการ เข้าร่วมอบรม สัมมนา ดูงาน เพื่อนำองค์ความรู้มาปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองจนพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา ดูงานให้กับเกษตรกรที่สนใจในพื้นที่ใกล้เคียงและผู้ที่มีสนใจ

คุณปกรณ์ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรคนเก่ง ประจำปี 2559 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดน่าน และได้รับคัดเลือกพื้นที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กิจกรรมการผลิตพืชผักในโรงเรือน) ของอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จากการมุ่งมั่นและตั้งใจทำเกษตรอินทรีย์ จนได้รับรองมาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์หรือ Organic Thailand หลังจากได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จึงสามารถใช้สัญลักษณ์ Organic Thailand ได้จึงเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับผู้บริโภค

● คุณรจนา สอนชา เกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก

เกษตรกรผู้คลุกคลีอยู่กับการทำเกษตรมาตั้งแต่เยาว์วัยเนื่องจากเป็นอาชีพหลักของครอบครัว คุณรจนาคิดเสมอว่าพืชทุกชนิดสามารถสร้างรายได้ เลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้กับครอบครัวได้ เพียงทำความเข้าใจถึงลักษณะของพืช สภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การตลาดและความต้องการของผู้บริโภค

คุณรจนาไม่ต้องการให้บิดา มารดาเจ็บป่วยด้วยอาการที่อาจมาจากสารเคมีในการผลิตและการบริโภค จึงปรับเปลี่ยนจากการทำการเกษตรบนพื้นที่มาก ๆ แบบใช้สารเคมี เป็นการทำบนพื้นที่การเกษตรน้อยลงแต่มีคุณภาพและได้ราคาดีด้วยการทำเกษตรอินทรีย์

รจนาฟาร์ม เริ่มผลิตพืชแบบอินทรีย์บนพื้นที่ 6.8750 ไร่ จากทั้งหมด 12 ไร่ วางแผน เรียนรู้ ลงมือทำ โดยหาความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของการผลิตพืชแบบอินทรีย์ และการบริหารจัดการผลิตแบบองค์รวมตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ ให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โดยการพัฒนาตนเองทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์จากการลงมือทำ

กับดักกาวเหนียว

คุณรजनายื่นขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์กับศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 กรมวิชาการเกษตร และได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2563 ปลูกพืชผสมผสาน 14 ชนิด ได้แก่ มะเขือเทศเชอร์รี่ กระเจี๊ยบเขียว มะเขือพวง มะละกอฮอลแลนด์ กะเพรา พริกขี้หนูผลเล็ก ดอกขมจันทร์ มะนาว มะขามเทศ สาระแหน่ มะเขือเปราะ ฝรั่งฉาย มะกรูด อ้อยคั้นน้ำ ในพื้นที่ที่ได้รับการรับรอง

จากการได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทำให้รจนาฟาร์มเป็นที่รู้จักทั้งภายในและภายนอกจังหวัด ต่อมาตลาดมีความต้องการผลผลิตอินทรีย์ปริมาณมาก จึงรวบรวมผู้ผลิตพืชอินทรีย์ที่รู้จักร่วมกันผลิตพืชแบบอินทรีย์ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

● คุณสทิตพร ละสูงเนิน เกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี

เกษตรกรผู้มีใจรัก ในการทำเกษตรอินทรีย์ และสนใจช่องทางการตลาดของสินค้าประเภทนี้ ทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตพืชผักอินทรีย์ให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของผู้บริโภคและตลาด จึงเริ่มทำเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี ดำเนินการผลิตพืช

อินทรีย์แบบจริงจัง จนกระทั่งได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ชนิดพืชผสมผสาน ในปี 2562

คุณสทิตพรปลูกพืชตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรอินทรีย์ **พื้นที่ปลูก**ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี/โลหะหนัก ไม่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วมซ้ำซาก แหล่งน้ำไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน **มีการวางแผนการจัดการ** มีมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน วางแผนระบบผลิตพืช ป้องกันและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม **เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์**ไม่ได้อาศัยสารเคมี **มีการจัดการและการปรับปรุงบำรุงดิน**ที่เหมาะสม

ในส่วนของ**การจัดการศัตรูพืช** จะใช้วิธีเชิงธรรมชาติเป็นหลัก ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช มีขั้นตอน**การเก็บเกี่ยวและ**

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ที่ไม่เสี่ยงต่อการสูญเสีย ความเป็นอินทรีย์ สถานที่ปฏิบัติงาน น้ำที่ใช้ใน กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวถูกสุขลักษณะ การ บรรจุหีบห่อ การเก็บรักษา และการขนส่ง ไม่เสี่ยงต่อ การปนเปื้อน รวมถึงมีการแสดงฉลากและการกล่าว- อ่าง (ใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เครื่องหมาย รับรอง Organic Thailand) การบันทึกข้อมูลการผลิต และการทวนสอบ

คุณสถิติพร เป็นต้นแบบความสำเร็จของ คนในพื้นที่ด้านการผลิตผักอินทรีย์ จากความพยายาม ในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง อ่านเอกสารวิชาการ ของกรมวิชาการเกษตร ขอรับคำแนะนำ/สนับสนุน ทางวิชาการจากนักวิชาการเกษตรใช้พื้นที่ ศึกษา ดูงานตามแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ที่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้แปลงของตนเอง ทำให้คุณสถิติพรมี ความรู้ความเข้าใจ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ แก่เกษตรกรรายอื่นได้ พร้อมทั้งใช้แปลงปลูกผัก ของตนเองเป็นแปลงเรียนรู้การผลิตผักอินทรีย์ให้กับ เกษตรกรเครือข่ายหรือผู้ที่สนใจด้วย

● คุณพัฒน์พงษ์ มงคลกาญจนคุณ เกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ดีเด่น สำนักวิจัยและ พัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท

คุณพัฒน์พงษ์ คือ เกษตรกร อีกคนหนึ่งที่ได้น้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ทั้งใน ชีวิตประจำวันและการประกอบ อาชีพการเกษตรจากความ ล้มเหลวกับการทำไร่แบบ ดั้งเดิม ทำการเกษตรเชิง เตียวโดยปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์เป็นหลักบนพื้นที่

ที่มีความลาดชัน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เมื่อปลูก พืชชนิดเดิมซ้ำนาน ๆ ทำให้ดินเกิดการชะล้างพัง ทลาย พืชเจริญเติบโตต่ำ เกิดโรคพืชระบาด จึงต้อง ใส่ปุ๋ยเคมีและมีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง กระทั่งรู้สึกว่าคุณเองมีปัญหาสุขภาพเพราะสารพิษ ที่ได้รับจากการฉีดพ่นในไร่ ต้นทุนการผลิตสูง แต่ รายได้ต่ำ หนี้สินมีแต่เพิ่มขึ้น

ความล้มเหลวในการผลิตพืชเชิงเตียวนี้เอง เป็นจุดเริ่มต้นให้คุณพัฒน์พงษ์ ตัดสินใจเปลี่ยนจาก วิธีการเกษตรพืชเชิงเตียวเป็นเกษตรผสมผสาน โดย เริ่มต้นจากการทดลองปลูกมะละกอที่ใส่ปุ๋ยคอกจากมูล ไก่แทนปุ๋ยเคมี แล้วขยายพื้นที่ปลูกมะละกอพร้อมกับ ปลูกพืชอื่นแซม คุณพัฒน์พงษ์พบว่า การทำการเกษตร ให้ได้ผลดีต้องเริ่มต้นด้วยการปรับปรุงดินก่อน ดังนั้น จึงตัดสินใจพักแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พื้นที่ 21 ไร่ เพื่อปลูก ปอเทืองแล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด ทำซ้ำหลายรอบเพื่อฟื้นฟู สร้างอินทรีย์วัตถุและเพิ่มธาตุไนโตรเจนแก่ดิน

Facebook: ไร่ระพลฟาร์ม ไร่สาธิตอินทรีย์

ประกอบกับการได้ศึกษาดูงานจากโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ ร่วมกับคณะอาสาสมัครเกษตรของชุมชน ได้ร่วมกันทำแปลงเกษตรผสมผสานเพื่อการเรียนรู้ ในพื้นที่ ส่วนรวม 1 ไร่ ซึ่งต่อมาได้ล้มเลิกไป แต่คุณพัฒน์พงษ์ตัดสินใจกลับ มาลงมือทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานแบบไม่ใช้สารเคมีใน พื้นที่ของตนเอง 5 ไร่ มีทั้งการสร้างแหล่งน้ำ การปลูกพืช และ เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งจดบันทึกต้นทุนการผลิต ทำบัญชีครัวเรือน

เมื่อความทุ่มเทจริงจังกลายเป็นผลผลิตผลการเกษตรที่น่า พอใจ ทำให้มองเห็นหนทางปลดหนี้สิน จึงพิสูจน์ได้ว่า “เกษตร ผสมผสานคือทางรอดที่ยั่งยืน” คุณพัฒน์พงษ์จึงขยายพื้นที่ต่อไป จากพื้นที่ 5 ไร่ กลายเป็น 10 ไร่ และ 18 ไร่ จนกระทั่งมี การซื้อที่ดินเพิ่มจึงได้ขยายพื้นที่ทำการเกษตรผสมผสานและ เกษตรอินทรีย์จนเต็มพื้นที่ 35.5 ไร่ ให้เป็นแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ 41 ชนิด บนผืนดินที่มีสภาพทางธรรมชาติเป็นอุปสรรคสำหรั การเกษตรกรรม ในชื่อ “ฟาร์มไร่ระพล”

แหล่งน้ำที่ใช้

ติดตามวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรผลิตพืชอินทรีย์ ดีเด่นระดับเขตกันต่อในฉบับหน้า

วันที่ 13 สิงหาคม 2565 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน “สีสรรพรรณไม้ เทิดไถ้บรมราชินีนาถ 30 ปี สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้ร่มพระบารมี เพื่อปวงประชา” ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมี นางสาวอิงอร ปัญญากิจ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร นางสาวฉัตรดินฉา ชม่ออาวู ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ และนางสาววิภาดา แสงสร้อย นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ร่วมเฝ้ารับเสด็จฯ

“สีสรรพรรณไม้ เทิดไถ้บรมราชินีนาถ 30 ปี สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้ร่มพระบารมี เพื่อปวงประชา”

จากนั้น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตรนิทรรศการ “30 ปี สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้ร่มพระบารมี เพื่อปวงประชา” นิทรรศการโครงการค่าย “เยาวชน...รักษพงไพรเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ทอดพระเนตรวีดิทัศน์ “โครงการซังห่มัน” และนิทรรศการของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นิทรรศการของกรุงเทพมหานคร จากนั้น ทรงปลูกต้นไม้พระราชินี รวมทั้งทอดพระเนตรร้านค้าต่าง ๆ ได้แก่ ร้านของมูลนิธิสายใจไทย ร้านของมูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก และร้านของโครงการหลวง

ในการนี้ นางสาวอิงอร ปัญญากิจ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้กราบบังคมทูลถวายบรรยายสรุป ว่ากรมวิชาการเกษตรได้ร่วมจัดนิทรรศการ ความเป็นมาของโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ตามพระราชดำริบ้านหนองห้า ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง การสนองพระราชดำริของกรมวิชาการเกษตร โดยการสนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกาแฟอาราบิก้าแบบครบวงจรของกรมวิชาการเกษตรให้กับเกษตรกร ทั้งนี้มีการชิมกาแฟพร้อมทั้งจำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟคั่วในราคาพิเศษ รวมทั้งงานหัตถกรรมฝีมือของเกษตรกรในโครงการฯ นอกจากนี้ยังมีการสาธิตเทคนิคการชิมกาแฟ และประเมินคุณภาพกาแฟเบื้องต้น และสูตรกาแฟเย็นบ้านหนองห้าด้วย

พบกับใหม่ฉบับหน้า
บรรณาธิการ Udomporn.s@doa.in.th

ผลิใบ

ก้าวข้ามการวิจัยและ
พัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : รมพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อังอร นิยมภักดิ์ สมบัติ ๗๗เต้า กัสชนกชนก หนึ่นแจ้ว ธิตาภุญ แสนอุดม

บรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุณต์

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูฏ จินตณันตต์ จานสุภรา มุรุต วงษ์ครุ จันระวี จิตรสภาน

ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไพโรจน์

ช่างศิลป์ : มณฑา ไถมเงิน กฤษญา ดาวเรือง วรวิทย์ อ่ำช่าง

บันทึกข้อมูล : สมจิตต์ ยะลาหร์

จัดสง : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406

E-mail : prdoa55@gmail.com

พิมพ์ที่ : กรีนบีล ศรีอทิพ โทรศัพท์ : 0 2047 6778